

Bokanmälan

”Effektivitet i grundskolan i anslutning till en stadsdelsnämndsreform”

Anmäles av Björn Brorström

Författare till boken är Ulrika Wallén

En doktorsavhandling med titeln *Effektivitet i grundskolan i anslutning till en stadsdelsnämndsreform* har lagts fram och försvarats vid Handelshögskolan i Stockholm. Författare är Ulrika Wallén. Bakgrunden till den genomförda studien är senare decenniers reformering av den offentliga sektorn och behov av att bedöma effektivitet. Avhandlingen belyser modeller för effektivitetsmätning inom ramen för en reform. Avhandlingen är en del inom en forskningsinriktning som benämns effektsynsättet. Grundskolan är enligt författaren ett bra exempel där svårigheter föreligger att mäta effektivitet. Syftet med avhandlingen är att undersöka effektivitetsförändringar i grundskolan i samband med SDN-reformen i Stockholms stad. Detta sker genom att mäta och beskriva effektivitet med hjälp av flera olika metoder. En viktig del är att utvärdera de använda metoderna för kvantifiering av effektiviteten i grundskolan. En annan viktig del är att försöka förklara den konstaterade effektivitetsförändringens beroende av reformen.

Baserat på mätningar med kvantitativa modeller och personliga intervjuer konstateras att produktiviteten ökat väsentligt efter införandet av SDN-reformen men det är mer osäkert vilket utfallet är när kvalitativa aspekter inbegrips och försök görs att bedöma effektiviteten. Även här förefaller emellertid en förbättring ha skett. Produktivitetsökningen är större än minskningen i upplevd kvalitet enligt skattningar med hjälp av en metod benämnd Data envelopment analysis med Malmquist Index.

Frågan är då om SDN-reformen kan förklara utvecklingen inom grundskolan. Här behandlas utifrån en föreställningsram för styrning intervjuade rektorers plus ytterligare några nyckelaktörers uppfattningar. Det konstateras att en rad olika förändringar till följd av reformen kan förklara den ökade produktiviteten och den försämrade kvaliteten. SDN har anslagit mindre resurser till grundskolan enligt rektorerna och därigenom har produktiviteten ökat och förklaringen är den tillämpade resursfördelningsmodellen som innebär att skolan konkurrerar med all annan kommunal verksamhet och inte lyckats hävda sig i den konkurrensen. Tidigare resursfördelningsmodell med skolpeng förefaller ha varit mera fördelaktig för skolan. Vidare har SDN-reformen mera handlat om finansiell styrning än verksamhetsstyrning. Den har varit en besparingsreform.

För en gynnsam fortsatt utveckling verksamhetsmässigt och ekonomiskt uppmanar författaren ansvariga i Stockholms stad att bli bättre på att formulera mätbara mål och öka precisionen i kostnadsdata. Baserat på iakttagelsen att reformen mera har handlat om finansiell styrning än verksamhetsutveckling varnar författaren för förtäckta motiv i samband med lansering och implementering av reformer. I ett längre perspektiv är det riskfyllt att ha andra avsikter än de som redovisas.

Avhandlingen är ett omfattande arbete som illustrerar svårigheter att mäta och bedöma effektivitet. Grunddata är inte alltid av tillräcklig kvalitet och relevanta beskrivningar av resultat för komplicerade verksamheter är svåra att upprätta. Det är en granlaga uppgift att koppla samman effektivitetsutveckling med en reform men det är viktigt att försöka och genom att studier av olika slag läggs till varandra så ökar kunskaperna om reformers betydelse. Ulrika har lämnat ett viktigt bidrag.